

PRIPOVIJESTI (1985)

(Izbor)

SREĆA

– Otišli su... – dahnu ona s prozora, jedva čujno, uz zakašnjeni grcaj, kao da se oprašta s još jednim djevojaštvom. – Neka ih prati sreća! – zavapi tiho, zagledana vlažnim očima u prazninu ulice.

– Sreća...! – priklopi on podsmješljivo, uzbiban varljivošću riječi. Umalo da zausti: čija sreća, kakva sreća? – Glavno da ne budu uvijek na početku! Goli! – reče, ne bez končića ironije...

Ona ga pogleda čudno. Modre joj šarenice zaiskre, crne zjenice ozlobe. U ovom sretnom časku ispraćaja mladenaca njegov neslani humor jeknu u njenom srcu kao izazovna kletva.

– Zašto bi bili goli? – drhtnuše joj glasnice.

– Nisam tako mislio... – poniknu on glavom.

– Ali si rekao!

– Nešto sam drugo mislio, mislio sam da napreduju, da ne budu uvijek ogoljeni... konačno, da budu bolje sreće nego mi!

– Tko zna šta si ti mislio! – mahnu ona providnom blijeđom rukom, primireno, spustivši ton. – Bubneš pa ostaneš živ. Vidi se da si ostario.

– Vrijeme sudi...! – proplaminja on, ali se naglo suspregnu, ne dovršivši misao.

Zakorača pogureno prema svom sivom olinjalom naslonjaču.

U posljednje vrijeme češće ga plakne val pomirenja. Bolje da se u samom začetku prepirka okonča blagim uzmakom.

Ne treba dražiti vruga. Štrecaji škode. Šta od uzbuđenja zbog kćerine udaje, šta od te "sreće" poslije udaje – čovjeku može i pozliti. Bolje mirno, ne primati sve toliko srcu.

Ali podsmješljiv ga osjećaj nije napuštao. Uspravljao ga je i sokolio.

Pusta, luda, gola sreća. Kao da se razmrežila njegovim životom, njegovim snovima, njegovim usudom. Jest, usudom! Čini mu se katkada da se neprestano nadvirivao i da se neprestano nadviruje nad njena propadljiva okanca. Iz mnoštva njenih vabljivih okanaca uvijek vezati slične niti, iz prošlosti i sadašnjosti, i to se onda zove život!?

Ali, zar nije tako? Tako je bilo i...

Do tog dana, do ženidbe, prije četrdeset godina, bijaše još mlad stari momak, sam i gol, a tog dana, na dan vjenčanja, bijaše sretan, obuven i obučen i sit, cijela varoš bijaše s njim. Ptice pjevale, psi ga uljudno njuškali, nebo bilo od žežena zlata. Sve se urotilo da ga zavara, da ga zatravi privremenim rajem. Susjedi i prijatelji zakitili ga žutom ružom, navonjali mirisom, mirisao je kao mladi orah. Posudilo mu končane bječve, narozane cipele, bijelu košulju, srebrna puca, prsluk, crno izglačano odijelo, posudilo mu i vjenčani prsten. Priredilo svadbenu veselicu, rastrošni pir s puricom, vinom i kolačima. Zastvirala harmonika i zapjevali svatovi. Zbrda-zdola. Činilo mu se da svi zdušno i usilno krešu veselje i smijeh čistim srcima i dobrim željama. Svi se zaboravili, zanijali, nada niknula, a on i mlada ozarili čudesnim vječnim trenutkom sreće, koji je – da se odmah prikrati – trajao samo jedan dan i jednu noć. Sutradan, sutradan sve se utrnulo, raspalo, uvenulo. Nakićena jelka opet se pretvorila u golo drvo. Vratio je posuđene stvari, čaše, tanjure, kašike i... sve... i prsten... i ostao opet sam i gol, ali sad još i bezrazložno razdražen nekom iluzornom krađom ili besmislenom vlastitom obmanom. Bio je dugo uvjeren, ili je utvarao, da je mlada žena duboko u duši bila čak i više od njega razočarana, kao da joj je netko bezobzirce ukrao nešto nestvarno a čuderno, nekakav neodređeni a jaki privid sreće.

Eto!

A zar ga i sad ne prati taj usud imanja i nemanja, ta prokleta kruna i taj pad odsječene glave, to mravlje ludilo štednje i taj usudni nestanak zlatnog sjaja? Sve je to ludo. Privid. Kakav je njegov usud? Oženio je sinove i poudao kćeri, njih petoro. To je sreća, prava sreća. I ovu posljednju, najmlađu, ispratio je suzom radosnikom. I kakva je ta prokleta kruna? Miraz, sve što je imao, *pišljivi miraz*, ali ipak miraz, zajedno s televizorom, tom tupom kutijom sunovratih slika koja umara. Jer, odakle ta luđačka predodžba pada odsječene glave ako ne iz te stravične kutije? Po toj ludoj logici pet radosnih događaja njegove obitelji pet mu puta odsjeklo glavu? Glupost! Niti je to ludilo štednje niti njegova mravlja štednja ima nekakav zlatni sjaj. Kakav zlatni sjaj za vlažnu grobnicu, dođavola! Zadnjih godina stavljao je novac na stranu za grobnicu, a onda je došla ova sretna prerana, prenapla, nužna udaja kćerke. Neka! Neka je sa srećom! Neka! Narugao joj se! Čemu? Sreći ili grobnici? I glupoj sreći i takvoj grobnici. Život je jači, život je pred njim. Treba izazivati i sreću i grobnicu, treba im neprestano bacati rukavicu u lice! Sreća? Čovjek se može razbjesniti na tu ispraznu ćudljivu nezasitnu prokletu riječ, koja tobože gradi i razgrađuje ljudski život, a koja je ustvari samo privid, goli privid...

— Sad su sigurno nad morem, imaju lijepo vrijeme, blago njima... — čavrljala ona, noseći mu kamilicu i pilule. — Uvijek sam željela putovati... a nikad mi nije bilo suđeno, zahvaljujući našoj pustoji...! — a tad sledi se, protrnu, bez krika, ugledavši njegovu naboranu glavu skotrljanu kao klupko nečešljane vune u uglu naslonjača, dok su mu noge i ruke visjele zgužvano kao u kakvog odbačenog lutka.

Pripovijesti, 1985.